

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ
ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. Λοιπόν δικό μας έργο, είπα εγώ, των ιδρυτών της πολιτείας είναι να αναγκάσουμε τις εξαιρετικές φύσεις να φτάσουν στο μάθημα που αναγνωρίσαμε πριν ότι είναι το ανώτερο, δηλαδή να δουν το αγαθό και να πραγματοποιήσουν εκείνη την ανάβαση, και αφού ανέβουν και δουν αρκετά, να μην τους επιτρέπουμε να κάνουν αυτό που τώρα επιτρέπεται.

- Και ποιο είναι αυτό;
- Να μένουν, είπα εγώ, μόνιμα εκεί ψηλά και να μην θέλουν να κατεβαίνουν πάλι πίσω κοντά σ' εκείνους τους δεσμώτες, ούτε να συμμερίζονται με εκείνους και τους κόπους και τις τιμές, είτε είναι ταπεινότερες είτε σπουδαιότερες.
- Και έπειτα, είπε, θα αδικήσουμε αυτούς και θα τους κάνουμε να ζουν χειρότερα, ενώ είναι δυνατό σ' αυτούς να ζούν καλύτερα;

Β1. Ο Πλάτων, για να παρουσιάσει το αγαθό και την πορεία προς την κατάκτησή του, χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω φράσεις:

α. «ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον»,

Με τον όρο «μέγιστον μάθημα» ο Πλάτων εννοεί τη θέαση της Ιδέας του αγαθού, την ύψιστη γνώση, που τελικά συμπίπτει με το αγαθό, καθώς ο Πλάτωνας υποστηρίζει μια νοησιαρχική ηθική, δηλαδή η γνώση της αλήθειας δεν μπορεί παρά να οδηγεί κατά αναγκαιότητα σε ηθική πράξη, στην πραγμάτωση του αγαθού. Ο Πλάτωνας έχει αναφέρει νωρίτερα ποιο είναι το μέγιστο μάθημα «ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας». Είναι το κορυφαίο κεφάλαιο της πλατωνικής διδασκαλίας, η Θεωρία των ιδεών που με τη φράση αυτή υποδηλώνεται ότι εκείνη τη περίοδο διδασκόταν εντατικά στους εταίρους της Ακαδημίας.

Το αγαθό είναι η μεγαλύτερη αξία («μέγιστον μάθημα»), αφού αυτό πρέπει να κατακτήσουν όλοι οι άνθρωποι και κυρίως όσοι πρόκειται να αναλάβουν τη διοίκηση της πολιτείας,

β. «ιδεῖν τε τὸ ἀγαθόν»

Η φράση είναι επεξήγηση στο ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα. Το ιδεῖν έχει τη σημασία της άμεσης εποπτείας, την εμπειρία της προσωπικής θέας.

Ο Πλάτωνας δεν δίνει μια σαφή ερμηνεία του βασικότερου όρου στο φιλοσοφικό του σύστημα παρά αρκείται σε ορισμένους υπαινιγμούς. Αγαθόν είναι

- το εἶναι και ότι διατηρεί το εἶναι
- η τάξη, ο κόσμος και η ενότητα που διαπερνά και συνέχει την πολλαπλότητα
- ότι παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη

Η έκφραση «αὐτό τὸ ἀγαθόν» φαίνεται να δηλώνει την ύψιστη αρχή και τη πηγή του όντος και της γνώσης. Πάντως ήδη στην αρχαιότητα «το Πλάτωνος ἀγαθόν» ήταν παροιμιακή έκφραση για κάτι το ασαφές και σκοτεινό (ἦττον οἶδα τοῦτ' ἐγώ, ὦ δέσποτ', ἢ τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν-Άμφις Διογ. Λαερτ. 111,27)

Για να χαρακτηρίσει ο Πλάτωνας το αγαθό και τη πορεία προς αυτό για την προσέγγισή του χρησιμοποιεί τις λέξεις: αφικέσθαι, μάθημα, μέγιστον, ιδείν, ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες, ἴδωσι. Αυτές οι λέξεις δείχνουν ότι το αγαθό είναι η μεγαλύτερη αξία που μπορεί ο άνθρωπος να προσεγγίσει αλλά είναι δύσκολη η κατάκτησή του.

Στα νέα ελληνικά έχει πολλές σημασιολογικές αποχρώσεις: είναι κάθετι που έχει αξία υλική, πνευματική, ηθική, κάθε αξία που κατέχει κορυφαία θέση στην ατομική ή κοινωνική ζωή, το καλό.

Αγαθά είναι τα προϊόντα που ικανοποιούν υλικές ανθρώπινες ανάγκες που παράγονται και προσφέρονται για κατανάλωση, τα πλούτη.

Αγαθός στην αρχαιότητα σημαίνει αυτόν που έχει γενναιότητα και τα χαρίσματα, τις αρετές του τέλειου πολίτη και ανθρώπου. Ωστόσο σήμερα η σημασία του περιορίστηκε για να δηλώσει εκείνον που τον χαρακτηρίζει η καλοσύνη, η πραότητα, η αθωότητα και να καταλήξει στην αφέλεια και την ευπιστία.

γ. «ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν».

Πολύ συχνά οι λέξεις που σημαίνουν το ἄνω και την ἀνάβασιν στο Πλάτωνα χρησιμοποιούνται μεταφορικά για την παιδεία και τα αγαθά που προσφέρει. Κατά τον Πλάτωνα για να φτάσει η ψυχή στη θέα των ιδεών και της κορυφαίας όλων, του αγαθού, πραγματοποιεί μια ανύψωση από τα γήινα ενδιαφέροντα προς τα ανώτερα αντικείμενα της νόησης, από τα ορατά στα νοητά. Φυσικά δεν πρόκειται για μια μόνιμη κατάσταση της ψυχής, αλλά ανώτερη διαδικασία και άσκηση πνευματικής αναζήτησης που είναι αναγκαία για ορισμένο θεωρητικό σκοπό και έχει συγκεκριμένη κάθε φορά κατάληξη. Μετά την ἀνάβαση υπάρχει επομένως επάνοδος και κατάβαση της ψυχής στα λιγότερο θεωρητικά και περισσότερο πρακτικά, κοινωνικά-πολιτικά ενδιαφέροντά της.

B2. α. Ο νόμος εδώ προσωποποιείται αλλά δεν παύει να μένει ανεπηρέαστος από προσωπικές συμπάθειες και αντιπάθειες: η λειτουργία του είναι αδέκαστη και απροκατάληπτη. Ο νόμος δεν ενδιαφέρεται για την εξασφάλιση της ευτυχίας αποκλειστικά και μόνο σε μια κοινωνική ομάδα. Εδώ προσδιορίζεται ο κοινωνικός χαρακτήρας της σχεδιαζόμενης ιδανικής πολιτείας, αφού μέλημα του νόμου είναι το κοινό συμφέρον της ολότητας. Με το επιχείρημα αυτό ο Σωκράτης απαντά στον προβληματισμό που έθεσε ο Γλαύκωνας: δεν είναι άδικο να εξαναγκάσουμε τους φιλοσόφους να στρατευτούν στο κοινό καλό;

Κυρίαρχο μέλημα του Νόμου λοιπόν είναι η επινόηση τρόπων προκειμένου να εξασφαλιστεί η ευτυχία σε όλο το κοινωνικό σύνολο. Η ευτυχία, το εὖ πράττειν, είναι ένα κοινωνικό αγαθό και γι' αυτό πρέπει να το γεύονται όλοι οι πολίτες: όχι όμως η απόλυτη ευδαιμονία.

Σκοπός του νόμου σύμφωνα με το κείμενο είναι το κοινό καλό, η ευτυχία του συνόλου και όχι η ευπραγία μιας κοινωνικής ομάδας. Η φροντίδα αυτή για το σύνολο είναι θετική και αποτελεί δημοκρατική λειτουργία. Τα μέσα που χρησιμοποιεί ο νόμος είναι η πειθώ και η βία. Έτσι πέρα από το ότι προσπαθεί να πείσει πως είναι σωστό αυτό που επιβάλλει εξαναγκάζει τους φιλοσόφους να εγκαταλείψουν και να στερηθούν την ευδαιμονία τους, ενώ δεν επιτρέπει στους πολίτες να ενεργούν εκδηλώνοντας τη βούλησή τους ελεύθερα: οι ενέργειές τους πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της συνολικής λειτουργίας του κράτους. Η αναγκαστική επιβολή κανόνων και απαγορεύσεων βρίσκεται μέσα στη φύση των νόμων, όμως η προχωρημένη παρέμβαση στις ελεύθερες επιλογές των πολιτών και κυρίως η στέρηση της ευδαιμονίας μιας ομάδας αποτελεί αρνητικό στοιχείο που αντιβαίνει στις δημοκρατικές αρχές. Έτσι διακρίνουμε

ένα κράτος που δεν αφήνει περιθώρια ατομικής ελευθερίας και δράσης, που ελέγχει και κατευθύνει τις δραστηριότητες του πολίτη και τις καθυποτάσσει στην κρατική εξουσία. Πρόκειται για ένα καθεστώς παρεμβατικό και αυταρχικό.

Ο νόμος είναι ένας γραπτός κανόνας που θεσπίζεται από το κράτος και ρυθμίζει τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους και προς το κράτος με στόχο την ομαλή συμβίωση και την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. Οι νόμοι επειδή επιβάλλονται με τον καταναγκασμό και η τήρησή τους είναι υποχρεωτική, περιορίζουν την ελευθερία του ανθρώπου, παράλληλα όμως την κατοχυρώνουν και την προστατεύουν με τους περιορισμούς που επιβάλλουν στους άλλους δημιουργώντας και τα αντίστοιχα δικαιώματα.

Παρατηρούμε ότι ο νόμος προσωποποιείται (οὐ μέλει, μηχανάται, συναρμόττων, μεταδιδόναι, εμποιών, ἵνα ἀφίῃ, ἵνα καταχοῇται) και δίνει την εντύπωση ενός προσώπου που με τη στάση, τις ενέργειες, το κύρος και την ισχύ του γίνεται ο κύριος ρυθμιστής των λειτουργιών κράτους και πολιτών. Βέβαια ένας τέτοιος κυβερνήτης, όσο και αν παρουσιάζεται προσωποποιημένος υποκειμενικά, λειτουργικά είναι ένας απρόσωπος άρχοντας, που κυβερνά ψυχρά και αντικειμενικά, χωρίς ανθρώπινα σφάλματα και παρεκκλίσεις, χωρίς συναισθηματισμούς και αδυναμίες· είναι ο ιδεώδης κυβερνήτης για το καλό του συνόλου.

β. Από το σημείο αυτό ο Σωκράτης εκθέτει τους τρόπους με τους οποίους ο Νόμος θα πραγματώσει τον υψηλό του στόχο, την ευδαιμονία των πολιτών.

Το συναρμόττων είναι ο πρώτος τρόπος, η δημιουργία ενός αρμονικού κοινωνικού συνόλου είναι η πρώτη ασφαλής προϋπόθεση, η οποία θα πραγματωθεί με τη σύμπραξη όλων των κοινωνικών ομάδων και το συνδυασμό των κοινωνικών δυνάμεων.

Ο Πλάτωνας συχνά κάνει λόγο για την αναγκαιότητα της αρμονίας τόσο στα μέρη της ψυχής, με την υποταγή του κατώτερου μέρους στο ανώτερο (το «ἐπιθυμητικὸν» πρέπει να υποτάσσεται στο «θυμωδές» και το τελευταίο στο «λογιστικόν»), όσο και στις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους. Μόνο αν επιτευχθεί αυτή η αρμονία, θα οδηγηθούν οι πολίτες στη δικαιοσύνη, στην ομαλή συμβίωση μέσα στην πόλη και κατ' επέκταση στην ευδαιμονία. Αν όμως ο πολίτης είτε από φιλαυτία είτε από ματαιοδοξία είτε από αδυναμία κρίσης δεν είναι σε θέση να οριοθετήσει τον τομέα της δραστηριότητάς του, τότε τουλάχιστον θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις του εμπειρότερου, του σοφότερου, του σφρονέστερου (βλέπε εισαγωγή σχολικού εγχειριδίου).

Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν είναι η πειθώ και ο εξαναγκασμός των πολιτών. Ο άριστος νομοθέτης κατά τον Πλάτωνα συνδυάζει την πειθώ και τη βία, η οποία αφορά τον άπειρο παιδείας όχλο. Η βία είναι αναγκαία κατά τον Πλάτωνα για να υπακούσουν στο νόμο και να συμμορφωθούν στις κοινωνικές επιταγές οι απάιδευτοι.

Η δημοκρατική επικοινωνία βασίζεται στην ικανότητα να πείθουμε με τον ελεύθερο διάλογο. Με το «ἀνάγκη» εισάγεται επιπρόσθετα και η ανελεύθερη αρχή του καταναγκασμού που εξαλείφει την πειθώ. Πρόκειται όμως για καταναγκασμό που ορίζεται από το νόμο και δεν επιβάλλεται αυθαίρετα. Κάθε καταναγκασμός είναι ανεπιθύμητος και εμπεριέχει ένα στοιχείο βίας, θα ήταν όμως αυταπάτη να πιστέψουμε ότι μπορεί να υπάρξει οποιασδήποτε μορφής πολιτική εξουσία χωρίς να στηρίζεται στην εμφανή ή μεθοδευμένη κρατική επιβολή και βία. (πρβλ σύγχρονη χρήση αστυνομικής βίας σε συγκεντρώσεις, νομιμοποιημένη βία κ.α)

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι ο Νόμος χρησιμοποιώντας ακόμη και μέσα εξαναγκασμού να επιβάλει σε όλους τους ανθρώπους να συνεισφέρουν στο γενικό καλό. Συγκεκριμένα να αναπτύξει σε όλους τους πολίτες την κοινωνική συνείδηση, ώστε να προσφέρει ο καθένας αυτά που μπορεί, να αναλάβει τις ευθύνες του ανάλογα με τις δυνατότητες και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του.

Αλληλένδετο με το κοινωνικό χαρακτήρα της πολιτείας είναι το πνεύμα αμοιβαίας μεταδοτικότητας των πολιτών. Η πόλη οικίζεται, επειδή κανείς δεν είναι ατάρκτης «παρά πολλών ένδεής». Ο καταμερισμός λοιπόν της εργασίας προσπορίζει οικονομικά οφέλη σε όλους τους πολίτες.

Με το δεύτερο μετοχικό σύνολο ο Σωκράτης αποδίδει στον Νόμο οικονομική λειτουργία. Ο Νόμος κατοχυρώνει μια από τις βασικές ιδρυτικές αρχές της πόλης, τον καταμερισμό της εργασίας, με τον οποίο κατακτάται η ατάρκεια. Έτσι, αν το άτομο είναι φύσει ενδεές, με την κοινωνική του συναρμογή γίνεται ατάρκτης χάρη στην ατάρκεια που αποκτά η κοινότητα με τον καταμερισμό της εργασίας. Οι εργασίες κατανέμονται σε κάθε πολίτη με βάση τις ικανότητές του, ώστε ο καθένας να στρέφει την προσοχή του όχι μόνο στην ικανοποίηση των δικών του αναγκών, αλλά και στις ανάγκες των συμπολιτών του, με στόχο το κοινό όφελος και την ευδαιμονία. Έτσι, μεταξύ των πολιτών καλλιεργούνται σχέσεις συνεργασίας, αλληλοβοήθειας, αλληλοπροσφοράς και αλληλεγγύης.

Η τρίτη προϋπόθεση δηλώνεται με τη μετοχή έμπορων. Ο Νόμος θα πλάσει ενάρετους και ολοκληρωμένους ανθρώπους. Θεμελιακό στοιχείο της ολοκληρωμένης προσωπικότητας είναι η συναίσθηση της κοινωνικής ευθύνης και επομένως η κοινωνική συμμετοχή και δράση.

Με το τρίτο μετοχικό σύνολο δηλώνεται η παιδαγωγική και πολιτική λειτουργία του Νόμου, ο οποίος έχει χρέος να διαπλάθει ανθρώπους ικανούς και άξιους να διατηρούν τη συνοχή της πόλης. Για να γίνει αυτό, χρειάζεται ο Νόμος από τη μια να περιορίσει την ατομική επιθυμία, ώστε να τιθασευτεί η βούληση από τον Λόγο, και από την άλλη να κατευθύνει την πολιτική κοινωνικοποίηση των ανθρώπων. Συνεπώς, ο Νόμος υπηρετεί τον τελικό σκοπό της ευδαιμονίας του συνόλου και επιχειρώντας να υπαγάγει την ατομική επιθυμία στην αναγκαιότητα της κοινωνικής συναρμογής και της πολιτικής ευταξίας. Προς αυτή την κατεύθυνση ο Νόμος καλλιεργεί την κοινωνικότητα και ακόμη περισσότερο αναδεικνύει τους αγαθούς πολίτες σε πολιτικούς ηγέτες που επιφορτίζονται με τη διατήρηση της συνοχής της πόλης. Τέλος, ο νόμος θέτει όρια και περιορισμούς στη συμπεριφορά των πολιτών, αλλά και των φιλοσόφων-βασιλέων, ώστε να μην παρεκτρέπονται και διαταράσσουν τη συνοχή της πόλης.

Η σωστή λειτουργία του Νόμου θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα· δεν θα επιτρέπει σε κανένα να ασχολείται με ότι αυτός επιθυμεί. Εφόσον κάποιος είναι ενταγμένος σ' ένα κοινωνικό σύνολο, δεν μπορεί να δρα ανεξέλεγκτα. Ο Νόμος θα αποτρέπει με κάθε μέσο μια αντικοινωνική συμπεριφορά. Ο Πλάτωνας πιστεύει ότι καμιά αντίληψη του ιδιωτικού βίου δεν δίνει το δικαίωμα σε κανένα να ενεργεί όπως του αρέσει, αγνοώντας την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου. Ο ίδιος ο Νόμος είναι που έχει τη δύναμη να χρησιμοποιεί όλους τους πολίτες για το καλό της πολιτείας, να αξιοποιεί τις παραγωγικές δυνάμεις. Έχει δηλαδή το δικαίωμα να επιστρατεύσει τους πνευματικούς ανθρώπους και να τους θέσει στην υπηρεσία της πόλης. Μόνο έτσι θα συνδέσει όλα τα μέλη του κοινωνικού οργανισμού σε μια ενότητα και θα σφυρηλατήσει την κοινωνική συνοχή.

B3.

1. Δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές σύμφωνα με τον **Κέφαλο**.
2. Ο δεύτερος κύκλος εκπαίδευσης των φυλάκων δεν περιλαμβάνει **τον χορό**.
3. Το πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες είχε δραματικές εξελίξεις, γιατί **εκδιώχθηκε κακήν κακώς από το νησί**.
4. Οι φύλακες επίκουροι **επωμίζονται στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα**.
5. Όταν ο κακούργος κηφήνας αναλάβει με τη βοήθεια του Δήμου την εξουσία, εγκαθιστά **την Τυραννίδα**.

B4.α.

ἀφικέσθαι : ανικανοποίητος
εἶπον : ῥήμα
ιδεῖν : ιδέα
μεταδιδόναι : παράδοση

β.

«ἀγαθόν»

Η απόκτηση υλικών αγαθών έχει αναχθεί σε κυρίαρχη αξία του σημερινού ανθρώπου.

«πόνων»

Νιώθει αφόρητους πόνους εξαιτίας της ασθένειας που τον ταλαιπωρεί.

«φauλότεραι»

Η αναξιοκρατία και οι πελατειακές σχέσεις οδηγούν σε ένα φαύλο κύκλο.

Αδίδακτο κείμενο

Γ1

Η ρητορική είναι ανάλογη με τη διαλεκτική· γιατί και οι δύο είναι /σχετίζονται με κάποια τέτοια που, κατά κάποιο τρόπο, αποτελούν μέρος των γνώσεων όλων των ανθρώπων και καμιάς επιστήμης διακριτής. Γι' αυτό και όλοι με κάποιο τρόπο οι άνθρωποι μετέχουν/ασκούν και στις δύο. Όλοι, πράγματι, ως έναν βαθμό, δοκιμάζουν και να κριτικάρουν ή να υποστηρίξουν ένα επιχείρημα και να υπερασπιστούν τον εαυτό τους ή να γίνουν κατήγοροι. Από τη μια, λοιπόν, άλλοι από τους περισσότερους ανθρώπους τα κάνουν αυτά τυχαία και άλλοι από μια συνήθεια/ικανότητα ως αποτέλεσμα άσκησης. Επειδή όμως και οι δύο αυτοί τρόποι είναι δυνατοί, είναι φανερό ότι τα πράγματα αυτά θα μπορούσαν να γίνουν και με μέθοδο. Γι' αυτό πράγματι, κάποιοι πετυχαίνουν από συνήθεια και άλλοι ενεργώντας αυτόματα /στην τύχη, ενδέχεται να εξεταστεί η αιτία, όλοι τότε θα ομολογούσαμε/συμφωνούσαμε ότι αυτό είναι, στην πραγματικότητα, το έργο μιας τέχνης.

Εναλλακτική μετάφραση

Η ρητορική είναι όμοια με τη διαλεκτική· γιατί και οι δυο τους καταγίνονται με πράγματα τα οποία είναι σε όλους κοινά, που κατά κάποιον τρόπο όλοι μπορούν να τα γνωρίζουν, και δεν ανήκουν σε κάποια επιστήμη ξεχωριστή. Για τούτο και όλοι μας είμαστε, μ' έναν τρόπο, και διαλεκτικοί και ρήτορες: όλοι, ποιος λίγο ποιος πολύ, έχουμε κάποια στιγμή αναλάβει να υποστηρίξουμε ή να ελέγξουμε μιαν άποψη, έχουμε κατηγορήσει κάποιον ή απολογηθεί. Ο πολύς ο κόσμος τα κάνει αυτά είτε στην τύχη είτε όπως τον έμαθε η συνήθεια. Ότι όμως γίνεται στην τύχη, ή από συνήθεια, είναι φανερό πως μπορεί να γίνει και με τρόπο μεθοδικό: μπορούμε να δούμε την αιτία για την οποία κάποιοι, είτε τη συνήθεια ακολουθούν είτε μιλούν όπως τους έρθει,

πετυχαίνουν τον σκοπό τους –και κάτι τέτοιο, όλοι θα συμφωνούσαν, δεν μπορεί παρά να είναι το έργο μιας τέχνης.

Γ2.α.

άφωρισμένης : άφωρίσθη
υπέχειν : υπόσχες
πολλών : πλείσταις
δρῶσιν : τῶν δρώντων

β. «τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδη πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν τέχνης ἔργον εἶναι»:
τά δέ τοιαῦτα ἤδη πᾶς ἂν ὁμολογήσαι/ὁμολογήσειε τεχνῶν ἔργα εἶναι.

Γ3.α.

τῇ διαλεκτικῇ : ετερόπλωτος ονοματικὸς προσδιορισμὸς ὡς δοτικὴ ἀντικειμενικὴ στο
«ἀντίστροφος»
ἐξετάζειν : τελικὸ ἀπαρέμφατο ὡς ἀντικείμενο στο ρῆμα «ἐγχειροῦσιν»
θεωρεῖν : τελικὸ ἀπαρέμφατο ὡς υποκείμενο στο ρῆμα «ἐνδέχεται»
ἔργον : κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ἀπαρεμφάτου «τοιοῦτον» μέσω του
«εἶναι»

Γ3.β.

«Ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρως ἐνδέχεται»: Δευτερεύουσα ἐπιρρηματικὴ αἰτιολογικὴ πρόταση.
Εισάγεται με τον αἰτιολογικὸ σύνδεσμο ἐπεὶ καὶ ἐκφέρεται με οριστικὴ «ἐνδέχεται» καὶ
δηλώνει το πραγματικὸ (πραγματικὴ αἰτιολόγηση). Λειτουργεῖ ὡς ἐπιρρηματικὸς
προσδιορισμὸς τῆς αἰτίας.

Γ3.γ.

«Τῶν μὲν πολλῶν»: ετερόπλωτος ονοματικὸς προσδιορισμὸς ὡς γενικὴ διαιρετικὴ στο
υποκείμενο «οἱ μὲν»
εἰκῇ: δοτικοφανὲς ἐπίρρημα ὡς ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς του τρόπου
ταῦτα: σύστοιχο ἀντικείμενο στο δρῶσιν
διὰ συνήθειαν: ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς ὡς ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς του
αναγκαστικοῦ αἰτίου

Επιμέλεια ἀπαντήσεων:
Μπέκου Νατάσα
Σκυριανοῦ Μαίρη
Φιλόλογοι

ΦροντιστήριΟ Μ.Ε «ΕΠΙΛΟΓΗ» - Καλαμάτα
<http://www.epil.gr>